

Fővárosi Ítéltábla

6.Pf.20.199/2022/7.

A Fővárosi Ítéltábla a Dr. Igyártó Ügyvédi Iroda (ügyvéd címe, ügyintéző: dr. Igyártó Gyöngyi ügyvéd) által képviselt felperes (felperes címe, tartózkodási hely: cím1) felperesnek a dr. Papp Sándor ügyvéd (ügyvéd címe) által képviselt alperes alperes ellen kártérítés iránt indított perében a Fővárosi Törvényszék 2022. február 25. napján meghozott 38.P.20.956/2019/37. számú ítélete ellen a felperes részéről 39. sorszámon, az alperes részéről 38. sorszámon előterjesztett fellebbezés folytán meghozta a következő

ítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, fellebbezett rendelkezéseit helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 889.000 (nyolcszáznyolcvankilencezer) forint másodfokú perköltséget.

Megállapítja, hogy a le nem rótt 2.500.000 (kétfmillió-ötszázézer) forint fellebbezési illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

[1] A felperes jogelődje, személyl 2014. július 4-én azbesztszál belégzése folytán keletkezett mellhártya mesothelioma megbetegedése miatt nem vagyoni kárának megtérítése iránt indított pert az alperessel szemben. Az alperes felelősségét elsődlegesen arra alapította, hogy a településl helyrajzi számlú, és település2 helyrajzi szám2ú ingatlanok tulajdonosaként az alperes nem gondoskodott arról, hogy az ingatlanokon működő eternit gyár tevékenysége a szomszédokat szükségtelenül ne zavarja, az azbeszt felhasználásából eredő azbesztpor és aszbesztszál az ingatlanon belül maradjon [1959. évi IV. törvény (a

továbbiakban: Ptk.) 100. §-a]. Másodlagosan azt állította, hogy a veszélyes üzemi tevékenység folytatása szempontjából az alperest üzembentartónak kell tekinteni, és felelőssége a Ptk. 345. § (1) bekezdése alapján fennáll. A környezetszennyező magatartásával okozott kárért pedig az alperes az emberi környezet védelméről szóló 1976. évi II. törvény (a továbbiakban: Ekv.) alapján ugyancsak a tárgyi felelősség szabályai szerint felel. Hivatkozott arra is, hogy megbízóként is fennáll az alperes felelőssége a Ptk. 350. § (1) bekezdése alapján az állami vállalat által okozott károkért.

[2] A per folyamán személyl 2015. augusztus 9-én elhunyt.

[3] Az elsőfokú bíróság az ítéletével a keresetet elutasította. A felperes fellebbezése alapján eljáró Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú ítéletet helybenhagyta.

[4] A felperes felülvizsgálati kérelme folytán eljáró Kúria az 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 275. § (4) bekezdése alapján a jogerős ítéletet az elsőfokú ítéletre is kiterjedően hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasította.

[5] A Kúria abban egyetértett a jogerős ítélettel, hogy az emberi környezetet veszélyeztető, fokozott veszéllyel járó tevékenység folytatója az állami vállalat volt, annak alapítója viszont nem minősül a veszélyes üzem üzembentartójának. Ennek következtében az alperes a Ptk. 345. § (1) bekezdése és az Ekv. alapján nem felel az állami vállalat által okozott károkért. Álláspontja szerint ugyanakkor a Fővárosi Ítéltábla az irányadó jogszabályok és az ítéletében hivatkozott 17/1992. (III. 30.) AB határozatban foglaltak alapján tévesen jutott arra a következtetésre, hogy a kezelői jog miatt a szomszédjogi szabályok alapján a tulajdonos alperes felelőssége nem áll fenn. Az a körülmény ugyanis, hogy a tulajdonoson kívül más személy is lehet jogosult a dolog használatára, önmagában nem mentesítette a tulajdonost a Ptk. 100. §-ban foglalt kötelezettsége alól. Ilyen esetben a bírói gyakorlat (Pfv.I.20.952/2007/3. számú ítélet) szerint a tulajdonosnak fel kell lépnie az ingatlanát használó más személy ellen, amennyiben az jogellenes magatartást tanúsít.

[6] A Kúria kifejtette: a szomszédos ingatlanok használóinak egészségét károsító légszennyező tevékenységben megnyilvánuló zavarás szükségtelen volta nem tehető vitássá. A perbeli ingatlanok tulajdonosaként pedig az alperes a Ptk. 100. §-ába ütköző módon mulasztott, amikor nem akadályozta meg, hogy az ingatlanát használó állami vállalat olyan légszennyezéssel járó üzemi tevékenységet folytasson, amely a szomszédos ingatlanok használóinak az egészségét károsította. Az alperes azzal, hogy az ingatlanait használó gyárral szemben nem lépett fel, a kár bekövetkeztében maga is közrehatott, ezért a Ptk. 339. § (1) bekezdése és 344. § (1) bekezdése alapján a közös károkozás szabályai szerint felel. Önmagában a szükségtelen zavarás ténye azonban nem jelenti azt, hogy magatartása egyúttal felróható is. A felelősség alól kimentheti magát, amennyiben bizonyítja, hogy nem tudott, és

kellő gondosság mellett nem is kellett tudnia arról, hogy az ingatlanán folytatott tevékenység folytán a levegőbe kerülő azbeszt egészségkárosító és rákkeltő hatású.

[7] Az orvosszakértői vélemény alapján a Kúria az 1992. év végéig tartó időszakot tekintette egységesen olyan időtartamnak, amikor a károkozás bekövetkezhetett. Kiemelte, hogy nagyrészt a teljes érintett időszak alatt az állami tulajdon dominanciája érvényesült. Álláspontja szerint a monopolhelyzetéből adódóan sajátos jogalanyiságú alperes közjogi szerepét – ide nem értve a jogalkotást –, továbbá az általa, vagy szervei által közfeladatai ellátása során szerzett, vagy szerezhető ismereteket is értékelve lehet csak megítélni, hogy a tulajdonjogából fakadó kötelezettségeit a tulajdonostól általában elvárható elővigyázatosság és ellenőrzés mellett teljesítette-e, a tőle elvárható ismeretszintet figyelembe véve volt-e lehetősége a tulajdonában álló ingatlanok eltérő üzemeltetési rendben való hasznosítására. Ettől függetlenül az Ekv. 38. §-ának, a rákkeltő anyagok és hordozók által előidézett ártalmak elleni védekezésről és ezek ellenőrzéséről szóló, 1976. évi 12. tvr.-rel kihirdetett egyezménynek, a 17/1975. (VI. 14.) MT rendelet 2. számú melléklet 24. pontjának, valamint az MSZ 21461/1-1988. szabvány F.3.1. pontjának az értékelése alapján a Kúria azt már maga is megállapíthatónak tartotta, hogy az alperes legkésőbb 1975-ig tudomást szerzett arról, hogy az azbeszt rákkeltő hatású, és az azbeszt felhasználásával járó technológiák alkalmazása során a munkavállalók munkavédelmi és munkaegészségügyi szempontból fokozott veszélynek vannak kitéve. Mindezeket figyelembe véve írta elő az elsőfokú bíróságnak, hogy a Pp. 3. § (3) bekezdésére figyelemmel hívja fel az alperest a kimentés körében bizonyítási indítványai előterjesztésére és bizonyítékai megjelölésére.

[8] A felperes a végleges keresete szerint 100.000.000 forint nem vagyoni kártérítés megfizetésére kérte kötelezni az alperest.

[9] Az alperes a kereset elutasítását kérte, annak jogalapját és összecszerűségét egyaránt vitatta. Arra hivatkozott, hogy az 1977. évi VI. törvény 27. § (3) bekezdése és a 9/1969. (II. 9.) Korm. rendelet 6. §-a értelmében az állami vállalat tevékenységéért nem felel. Szomszédjogi alapon is csak az ingatlannyilvántartásba bejegyzett kezelői jog jogosultjának a felelőssége áll fenn. Magatartása felróhatóságának hiányában pedig felelőssége bizonyosan nem állapítható meg. Állította, hogy a felperesi jogelőd károsodása 1986-ig bekövetkezhetett. Az 1992-ig terjedő időszakban az EGK szabályozáshoz hasonlóan a magyar szabályok sem tekintették a létesítmények közelében élő lakosságot veszélyeztetettnak az azbeszt szempontjából. Úgy tekintették továbbá, hogy létezik olyan munkahelyi légszennyezettségi határérték, amely alatt a rákbetegség kockázata nem áll fenn. Arra is hivatkozott, hogy az általa létrehozott munkavédelmi és környezetvédelmi szervezetrendszer a kornak megfelelő műszaki és fejlettségi szinten alkalmas volt a jogszabályok betartására, és a kiépített igazgatási szervein keresztül rendszeresen ellenőrizte a perbeli üzemet. Mindezekre figyelemmel a mellhártya mesotheliomát okozó folyamatindító azbesztexpozíció bekövetkezésének időpontjában nem láthatta előre a felperesi jogelőd súlyos, esetleges halálos végkifejletű megbetegedésének a lehetőségét, és a kor adott színvonalán minden tőle elvárható intézkedést megtett annak érdekében, hogy azbesztózis okozta súlyos megbetegedés ne fordulhasson elő. Ennek következtében az okozati összefüggés nem áll fenn, és magatartása nem volt felróható.

[10] A megismételt eljárás eredményeként hozott ítéletével az elsőfokú bíróság az alperest a felperes javára 40.000.000 forint megfizetésére kötelezte, ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Úgy rendelkezett, hogy a felek által le nem rótt 7.500.000 forint illetéket, továbbá az állam által előlegezett 208.658 forint szakértői díjat az állam, további költségeiket a felek maguk viselik.

[11] Ítéletében a bíróság tényként állapította meg, hogy a település¹ helyrajzi szám¹ és a település² helyrajzi szám²ú ingatlanok tulajdonosa 1996. június 24-ig a alperes volt. Kezelőként előbb a cég², a település³i cég⁴ 1981-ben történt megalakulását követően pedig az cég⁴ került az ingatlan-nyilvántartásban feltüntetésre. Az ingatlanokon működő cementgyárban 1971-től kezdődően fehér azbeszt felhasználásával azbesztcement-nyomócsöveket gyártottak, illetve kis mennyiségben tűzálló cementet kék azbeszt felhasználásával. Az azbesztfelhasználás technológiai folyamatának ismertetését követően a bíróság megállapította, hogy a cementgyártás elsősorban porterhelést jelentett a környezet számára. A portalanító rendszerek emissziója többnyire határérték feletti volt. A porterhelés a gyártási folyamatok optimalizálásával a nyolcvanas évek végétől csökkent. Jogalkotóként az alperes elsősorban munkavédelmi szempontból szabályozta az üzem működését, de hatósági jogkör keretében ellenőrzési tevékenységet is végzett. Az érintett időszakban fenntartott környezetvédelmi és vízügyi, valamint munkavédelmi felügyeleti rendszer azonban nem volt maradéktalanul alkalmas az azbesztterhelés kockázatainak kizárására, és ennek megfelelő üzemeltetési keretrendszer kialakítására. Környezetvédelmi hatóságai útján az alperes rendszeresen ellenőrizte az üzemet, azonban az üzem működését mindvégig lehetővé tette, bírságoláson, kötelezéseken túl határozatokat nem hozott. Az, hogy az azbeszt belélegzése egészségkárosító hatású, a jelzett időszakban ismert volt.

[12] Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a felperes jogelődje 1961. november 8-án született település⁶enn. A település² cím¹ szám alatt lakott a gyártól 50 méterre. Gyermekként a gyártelephez tartozó teniszpályákon teniszezett. 2011 májusát követően több alkalommal keletkezett tüdejében folyadékgyülem. Az ismétlődően jelentkező tünetek miatt 2014. január 2-án elvégzett biopszia mellhártya mesothelioma megbetegedést igazolt nála. A gyógykezelések ellenére személy¹ 2015. augusztus 8-án elhunyt. A halálához vezető megbetegedése a cement gyár azbeszt kiporzása miatt alakult ki.

[13] Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy nem volt vitatható a felperesi jogelőd egészségének és életének a sérelme. A kár bekövetkezését az alperes sem vitatta, így azt a bíróság a Pp. 163. § (2) bekezdése alapján a felek egyező előadása alapján tényként állapíthatta meg. A műszaki szakvélemény alapján a bíróság megállapította, hogy az alperes tulajdonában lévő ingatlanokon fekvő üzemekben folyó gyártási folyamat során folyamatos volt az azbeszt kiporzás. Ennek mértéke és minősége változó volt, a szakértő szerint folyamatosan javuló tendenciát mutatott, ami azonban a fejlesztések ellenére soha nem érte el a gyártás teljes zártságát. A bíróság megítélése szerint a károkozó magatartás szempontjából a határértékeknek nem volt jelentőségük. Utalt a korábbi jogerős ítéletben és a Kúria határozatában kifejtettekre, továbbá arra, hogy az orvosszakértő már az

alapszakteleményében is rögzítette, hogy a felperesi jogelőd esetében az expozíció a tünetek megjelenése előtt legalább 20 évvel, azaz 1993. előtt történhetett. Kiemelte, hogy az előreláthatóság nem a károkozó és a magatartás közötti tudati viszony okszerű szerepét, sokkal inkább azt a jogpolitikai határvonalat takarja, amelyen túl a felelősség elenyésztesítéséhez társadalmi érdek fűződik. Az alperes azonban előre látta, vagy legalábbis módjában volt előre látni azt, hogy az egészségre veszélyes azbeszt alapanyagként történő felhasználása sértheti más személyiségi jogát. Erre mutat az az alperesi szabályozás, amely kiskorúak esetében már a nyolcvanas évek elején tiltotta az azbeszterheléses munkakör ellátását. A hatókör, a pontos károsító mechanizmus, és a kár lehetséges természete és mértéke ismeretének hiánya ezen okságot nem szakította meg. A Kúria szerint a sajátos tulajdonosi, társadalmi viszonyok alanyaként kell figyelembe venni az államot, betudni annak minden jogalkotástól eltérő cselekvőségét és nyilván képességét is. Az okság szempontjából releváns időszakot az 1971 és 1992 közötti időszakban határozta meg. Álláspontja szerint a szakvélemények koherensek voltak, csak annyiban szorultak pontosításra, hogy a felperesi jogelőd nem 1976-ban, hanem 1971-ben született. A felperes nem tudta bizonyítani, hogy az ezt követő időszak jelentős volt jogelődjének megbetegedése szempontjából, ezért az ezt követően hatályba lépő felelősségkeletkeztető jogszabályi rendelkezéseket a bíróság nem vizsgálta. A veszélyes üzemi felelősség körében az elsőfokú bíróság utalva a Fővárosi Ítéltábla és a Kúria érveire, megállapította, hogy sem az állami vállalatokról szóló 1977. évi VI. törvény, sem az Ekv. rendelkezései nem alapítottak üzembentartói minőséget. Az alperes felelősségét a korábbi határozatokban foglalt indokok alapján a megbízottért való felelősség szabályai szerint sem látta megállapíthatónak.

[14] A szomszédjogi felelősség kérdése tekintetében a bíróság rámutatott a korábbi elsőfokú ítéletében, valamint a Kúria végzésében kifejtettekre. Utalt arra, hogy természettudományos módszerekkel a felperesi jogelőd azbesztszál belégzésének, megtapadásának időpontját még megközelítőleg sem lehetett meghatározni. A betegség minimális lappangási ideje, a műszaki szakvéleménynek a kiporzás intenzitására vonatkozó megállapításai, továbbá a felperesi jogelőd lakhatására vonatkozó adatok mérlegelése alapján a bíróság megállapította, hogy az alperes felelőssége szempontjából az 1980-tól 1992-ig terjedő időszaknak volt kitüntetett szerepe, ennek következtében a kimentésnek is ehhez az időszakhoz kellett igazodnia. Az alperes védekezésére tekintettel az elsőfokú bíróság rögzítette, hogy a magyarországi szabályozás az adott időszakban idomult az EGK-tagállamok szabályaihoz. Ez azonban önmagában azt nem igazolta, hogy csak a szabályozás időpontjában rendelkezésre álló ismeretek voltak elérhetők az alperes számára az 1980-tól 1992-ig terjedő időszakban. Az állam a perbeli időszakban úgy látta, hogy létezik olyan munkahelyi expozíciós küszöbérték, amely alatt a rákbetegség kockázata nem áll fenn, egyes jogszabályok alapján ugyanis rögzíthető, hogy az azbeszt és az azbesztózis közötti összefüggésről, illetve rákkeltő hatásáról az alperes tudott (17/1975 (VI. 14.) MT rendelet végrehajtásáról szóló 3/1975. (VI.14.) SZOT szabályzat II. melléklete). Az ugyanakkor logikailag belátható tény, hogy a munkahelyen kívül történt belégzés is káros az egészségre, ennek kapcsán pedig az is premissza, hogy az azbeszt kikerülhet légmozgással a környezetbe. Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint az azbeszt rákkeltő hatása ismeretében a kérdés úgy merült fel, hogy mit tett az állam annak érdekében, hogy ez a rákkeltő hatás a kiporzás folytán az állampolgárait ne veszélyeztesse [1972. évi II. törvény 8. § (1) bekezdése szerinti levegővédelem, Ekv. 38. § (2) bekezdése szerinti védőterület]. Kialakított-e megfelelő epidemiológiai jelzőhálózatot, vizsgálta-e az azbesztózis kialakulásának hatásmechanizmusát, igazodott-e a szabályozása a tudomány akkori állásához, illetve a munkahelyi azbesztózis

kialakulásának ismeretében vizsgálta-e az esetleges környékbeli halmozódásokat, a kiporzás gátlása érdekében hozott-e szabályozókat, illetve gondoskodott-e ezek betartatásáról.

[15] Az elsőfokú bíróság a szakvélemény alapján rögzítette, hogy a település3i gyárban soha nem volt zárt az azbesztfelhasználás. Nem volt ismert olyan év, amikor a munkahelyi levegő azbesztrost tartalma nulla lett volna, és a gyár több környezetterhelési ponttal (a technológiai víz kibocsátása, az üzemépület nyílásai, az üzem udvara, a hulladék kivitel) rendelkezett. A nyolcvanas évek közepéig jutott ki a gyárból a legnagyobb mennyiségű azbeszt. A 70-es és 80-as évekre nézve azonban nem állt rendelkezésre olyan mérési jegyzőkönyv, amely a gyár területén kívüli azbeszterhelést vizsgálatáról készült volna. A bíróság rögzítette, hogy ebben az időszakban az alperes már tudott az azbeszt és az azbesztpor rákkeltő hatásáról, arról is, hogy az belégzés útján levegőszennyezéssel is terjedhet, mégsem terjesztette ki a hatósági ellenőrzést a gyár környezetére. A 80-as évek első felében felvett mérési jegyzőkönyvek alapján megállapította, hogy az alperes szervei ismerettel rendelkeztek a nem megfelelő üzemeltetésről és annak veszélyeiről. Megjegyezte, hogy a fiatakorúakra a 6/1982. (VI. 12.) EüM rendelet határérték nélkül tiltotta a munkahelyi azbeszt expozíciót. Legkésőbb tehát e rendelet elfogadásának időpontjában az alperes tisztában volt azzal, hogy a kiskorúak azbeszt kitettsége veszélyes az egészségükre. Mindezek alapján az elsőfokú bíróság arra következtetett, hogy az állam nem tudta magát kimenteni a felelősség alól.

[16] Az elsőfokú bíróság a nem vagyoni kártérítés mértékének meghatározása során az ítélezési gyakorlatot, a károsult körülményeit, életkorát és a társadalomban elfoglalt helyzetét vette figyelembe. Kiemelte: a felperesi jogelőd gyógyíthatatlan megbetegedésének tudatával, a belátható időn belül bekövetkező halálával legkésőbb 2014-ben, 53 évesen szembesült. A halál biztos tudata pedig olyan pszichés megterhelést jelentett, amely súlyosan sértette az egészséghez fűződő személyiségi jogát is. A betegségének lefolyása és kezelése szempontjából releváns orvosi adatok megismétlése mellett utalt arra, hogy a felperesi jogelőd személyes meghallgatása során érzékletesen előadta azokat az egyébként köztudomású körülményeket, amelyek hasonló megbetegedés esetén az életmód megváltoztatását kikényszerítik.

Utalt arra, hogy a felperesi jogelődnek szembesülnie kellett azzal, hogy magára hagyja feleségét, családját, továbbá, hogy ugyanazt éli át, mint az édesanyja, aki szintén ugyanilyen megbetegedés miatt hunyt el. Ugyanakkor figyelembe vette, hogy az elnehezült időszak relative rövidebb ideig tartott. Mindezen körülmények értékelése alapján a felperes által követelt nem vagyoni kártérítést eltúlzottnak tartotta, és a Pp. 206 § (1) bekezdése alapján az elszenvedett hátrányokat az ítéletkori ár- és értékviszonyok alapján 40.000.000 forinttal látta kompenzálhatónak.

[17] A bíróság az alperes további bizonyítási indítványait a jogvita elbírálása szempontjából szükségtelennek tartotta, és a Pp. 3. § (4) bekezdése alapján mellőzte. Utalt arra, hogy az okság tekintetében azért volt szükségtelen a szakértői testület kirendelése, mert a kimentéssel érintett releváns időszak vonatkozásában a bíróság osztotta az alperes álláspontját. A felperes 40% arányú pernyertességére figyelemmel a Pp. 81. § (1) bekezdése alapján úgy rendelkezett, hogy a felek költségeiket maguk viselik, figyelemmel arra is, hogy

az előlegezett költségek tekintetében nem volt számottevő különbség és a kártérítés összege nem volt nyilvánvalóan eltúlzott.

[18] Az elsőfokú ítélettel szemben mindkét fél fellebbezéssel élt.

[19] A felperes a fellebbezésében az elsőfokú ítélet részbeni megváltoztatását és az alperesnek 1.900.000 forint plusz áfa (bruttó 2.413.000 forint) összegű perköltség megfizetésére való kötelezését kérte.

[20] A felperes fellebbezése szerint az elsőfokú bíróság perköltséggel kapcsolatos döntése a Pp. 81. § (2) bekezdését sérti. Az alperes a 40.000.000 forint marasztalási összeg után számított perköltség megfizetésére kötelezhető, a Kúria hatályon kívül helyező végzésében megállapított ügyvédi munkadíjra is figyelemmel. Kiemelte, hogy jogi képviselője jelentős munkát fejtett ki a per 8 éve alatt, ami beadványai terjedelmében és a jelenlétével tartott tárgyalások számában is megmutatkozott. A megállapítani kért perköltség ezért az 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (6) bekezdésére figyelemmel nem eltúlzott. Álláspontjának alátámasztása érdekében hivatkozott a BH2003.12.524. számon közzétett döntésben kifejtettekre, továbbá a régi Pp. Kommentárjára.

[21] Az alperes a fellebbezésében elsődlegesen a Pp. 252. § (3) bekezdése alapján az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését, másodlagosan részbizonyítás felvételét követően annak megváltoztatását és a kereset teljes elutasítását kérte.

[22] Az alperes álláspontja szerint a megismételt eljárásban felvett orvosszakértői bizonyítás eredménye alapján az elsőfokú bíróságnak a Kúria szerint fennálló okozatosságot át kellett volna értékelnie. A felsőbb bíróságok által hozott döntésekben kifejtettekre (BH1984.195., BH2008.299., BDT2016.3577., BDT2013.2893.) figyelemmel állította, hogy a felperes nem bizonyította, hogy az alperes előre láthatta az azbeszt alapanyagként történő felhasználása következtében a gyárban nem dolgozó helyi lakosok, így a felperesi jogelőd halálos megbetegedésének lehetőségét (jogi okozatosság). Álláspontja szerint a folyamatban lévő azbesztózissal összefüggő kártérítési perekben és a jelen perben beszerzett orvosszakértői vélemények értékelése alapján vagy azt lehet megállapítani, hogy a felperesi jogelőd megbetegedését okozó folyamatindító azbeszt expozíció legvalószínűbb időpontja 1976 és 1986 közé esik, amely esetben az okozati összefüggés részét képező előreláthatóság 1986. év végéig vizsgálható, vagy arra a következtetésre lehetett jutni, hogy a folyamatindító azbeszt expozíció bekövetkezése valószínűség szintjén sem állapítható meg, és ennek következtében az előreláthatóság a felperesi jogelőd születésének időpontjára nézve vizsgálható.

[23] Az alperes az EGK Tanács 76/769/EGK irányelvére, 80/1107/EGK irányelvére és 83/477/EGK irányelvére utalva fenntartotta azt az álláspontját, hogy a nála jóval fejlettebb

Európai Gazdasági Közösség tagállamai sem látták előre a lakossági azbeszt expozíció lehetséges következményeit. Hangsúlyozta, hogy az EGK által a munkahelyeken mérendő azbesztpor kibocsátására vonatkozó első határérték előírást a tagállamoknak csak 1987. január 1. napjáig kellett teljesíteniük. A 87/217/EGK irányelv szerint a tagállamok vállalatainak csak 1991. június 30-ig kellett elérniük azt, hogy a levegőbe kibocsátott azbeszt koncentrációja ne lépje túl a 0,1 mg/köbméter határértéket, de ezt is csak abban az esetben, ha ez a fejlesztés észszerűen kivitelezhető és nem jár aránytalan költségekkel. A Tanács 91/382/EGK irányelve pedig a tagállamok részére 1993. január 1. napjáig tette kötelezővé, hogy a munkahelyen a levegőbe kibocsátott azbesztszál koncentrációt 0,6 szál/köbcentiméter határértéknek megfeleltessék. Hangsúlyozta, hogy még az Európai Parlament és Tanács 2003/18 /EK Irányelve sem tiltotta be az azbesztfelhasználást, ugyanis arra az álláspontra helyezkedett, hogy létezik olyan expozíciós küszöbérték, amely alatt a rákbetegség kockázata nem áll fenn. Mindezek alapján pedig végső soron az állapítható meg, hogy az EGK szabályozás ebben az időszakban nem tartalmazott a munkahelyen kívüli területekre azbesztszál koncentrációval kapcsolatos küszöbértékeket, továbbá az azbesztszál koncentrációval kapcsolatban nem tekintette veszélyeztetettnek a lakosságot.

[24] A 19/1974. (XII. 27.) ÉVM rendelet, a 3/1975. (VI. 14.) SZOT szabályzat, az 1976. évi II. törvény 38. § (1) bekezdése, a 4/1981. (III. 31.) EüM rendelet, az 56/1981. (XI. 18.)

MT rendelet, a 6/1982. (VI. 12.) EüM rendelet, az 5/1986. (VIII. 10.) EüM rendelet, az MSZ 21461/1-1988 és MSZ 21461/2-1992. sz. szabvány szabályaiból az alperes álláspontja szerint az következik, hogy az azbesztporral kapcsolatos szabályozás 1981-ben kezdődött és az azbeszt felhasználásával járó tevékenységet folytató létesítményekre korlátozódott. A szabályozás kizárólag a munkavállalók egészségének védelme érdekében történt, és nem tekintett veszélyeztetettnek a munkavállalókön kívül más személyeket, így a létesítmények közelében élő lakosságot sem. Az állam a perbeli időszakban úgy látta, hogy létezik olyan munkahelyi expozíciós küszöbérték, amely alatt a rákbetegség kockázata nem áll fenn. Az azbesztpor egészségkárosító hatása csak az adott üzem dolgozóit érintheti, de nem terjed ki az üzemen kívüli területekre, a lakosságra.

Az EGK és a magyar szabályozás összevetése alapján az alperes fenntartotta azt az álláspontját, hogy a légszennyezettségi határértéket a alperes az EGK szabályozásához képest tízszer szigorúbban határozta meg. Sem az EGK, sem a alperes nem tiltotta meg az azbeszt termékek gyártását és forgalmazását, és mind az EGK, mind a magyar szabályozás a munkavállalók egészségének védelme érdekében történt, a létesítmények közelében élő lakosságot nem tekintették veszélyeztetettnek. Mindezek alapján az alperes fenntartotta, hogy a perbeli időszakban felperesi jogelőd megbetegedést okozó folyamatindító azbeszt expozícióját nem láthatta előre, ennek következtében az okozati összefüggés fennállását a felperes nem bizonyította.

[25] Az alperes hangsúlyozta, hogy a Kúria által említett közjogi szerepét az állam a jogalkotás révén valósítja meg, ugyanakkor a BH2002.264. számú jogeset szerint a jogalkotás elmulasztásának jogellenességét a polgári bíróság nem állapíthatja meg. Fellebbezésében részletesen bemutatta azokat a munkavédelmi és munkaegészségügyi, illetve környezetvédelmi szabályokat (a Munka Törvénykönyvéről szóló 1967. évi II. törvény

végrehajtásáról szóló 34/1967. (X. 8.) Korm. rendelet 83. § (1) bekezdése, a 47/1979. (XI. 30.) MT rendelet, a 2/1981 (II.7.) EüM rendelet, a 3/1981 (III. 11.) EüM rendelet, a 4/1981 (III. 31.) Eü rendelet, az 1/1973 (I.9.) MT rendelet, az Ekv., az 1977. évi 23. számú törvényerejű rendelet, a 1003/1979 (II. 6.) MT határozat, 21/1986 (VI. 2.) MT rendelet, az 1/1990 (XI. 13.) KTM rendelet.), amelyek révén olyan szervezeti rendszert alakított ki, amivel az akkori műszaki fejlettségi szinten maximálisan biztosította a munkavállalók egészségügyi védelmét és a szabályok betartásának ellenőrzését. Hivatkozott arra, hogy a cég⁷ Kft. per anyagává tett műszaki szakvéleménye szerint az állam a környezetvédelmi szervezetén keresztül rendszeresen ellenőrizte az üzem levegőszennyezését, azonban az ellenőrzés káros azbeszterhelést nem állapított meg. Mindezekből pedig az következik, hogy a kor adott színvonalán minden töle elvárhatót megtett annak érdekében, hogy azbesztózis okozta súlyos megbetegedés ne forduljon elő, vagyis magatartásának felróhatósága hiányzik.

[26] Az alperes az ítélezési gyakorlat tükrében a felperes javára megítélt nem vagyoni kártérítés összegét eltúlzottnak tartotta. Rámutatott, hogy a Debreceni Ítéltábla Pf.I.20.093/2019/3. számú ítéletével a perbelivel szinte azonos tényállású esetben 13.000.000 forint kártérítést ítélt meg. A felsőbb bíróságok által hozott más döntésekhez képest (pl. Fővárosi Ítéltábla 7.Pf.21.073/2013/7., Debreceni Ítéltábla Pf.I.20.497/2014/4., Debreceni Ítéltábla Pf.I.20.023/2012/4., Pf.I.20.787/2012/7., Kúria Pfv.21.189/2017/8., Debreceni Ítéltábla Pf.I. 20.022/2016/6., Fővárosi Törvényszék 8.P.25.894/2012/83., Szegedi Ítéltábla Pf.I.20.426/2016, Győri Ítéltábla Pf.III.20.197/2019/11/I.) az ítélelhozatali reális kártérítési összeg legfeljebb 15.000.000 forint lehet. Az alperes az elsőfokú bíróság perköltség számítását is tévesnek tartotta, álláspontja szerint az ítélet szerinti marasztalása esetén 1.136.000 forint plusz áfa összegű perköltség illetné meg. A fellebbezésében kifejtettek alapján összességében azt tartotta szükségesnek, hogy az Ítéltábla az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését követő megismételt eljárásban, vagy a másodfokú eljárás keretében rendelje el szakértő1, szakértő2 és szakértő3 igazságügyi szakértők, valamint a szakértő4 és szakértő5 szakkonzulensek együttes meghallgatását, ennek hiányában rendelje ki az Egészségügyi Tudományos Tanács egészségügyi területen működő igazságügyi szakértői testületét az általa megjelölt kérdések megválaszolása érdekében.

[27] A felperes a fellebbezési ellenkérelmében az alperes fellebbezésével érintett körben az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte.

[28] A felperes szerint az elsőfokú ítélet a per főtárgya tekintetében úgy ténybelileg, mint jogilag megalapozott és a kártérítés összezszerűségében sem eltúlzott. Az alperes által a szakértőhöz intézni kívánt kérdések már megválaszolásra kerültek, az alperes indítványai a kimentésének bizonyítására alkalmatlanok. A megismételt eljárásban az alperes nem tudta bizonyítani, hogy a károkozás nem a bíróság által megjelölt időtartamban történt. Hangsúlyozta, hogy az 1961-es születésű felperesi jogelőd haláláig az Eternit gyár mellett élt, így az 1971-1996 közötti időszak minden egyes pillanata releváns betegségének kialakulása szempontjából. A mérési jegyzőkönyvek és a műszaki szakvélemény alátámasztották, hogy a gyárból, annak 2003-ban történt bezárásáig távozott azbeszt a levegőbe. A Kúria végzéséből következően az alperestől, személyéből, piaci dominanciájából, közjogi feladataiból adódóan egy szigorú mérce szerinti, fokozott elővigyázatosság volt elvárható, amelynek megfelelő eljárását az alperes bizonyítani nem tudta. Az 1976. április 1-jén hatályba lépett

környezetvédelmi törvény ellenére ugyanis az alperes fenntartotta a települési környezetben a lakosság életfeltételeit károsan befolyásoló tevékenységet, ami a peranyagban fellelhető, az ÁNTSZ által 2013-ban készített epidemiológiai vélemény és mesothelioma gócpontokat bemutató térkép szerint a lakosság szükségtelen zavarásával ipari katasztrófát okozott. Az 1965-ben meghatározott azbeszttilalom folytán az alperes előtt ismert volt, hogy veszélyes anyag feldolgozását kezdik meg 1971-ben a perbeli ingatlanokon, és arról is tudomással bírt, hogy az azbeszt feldolgozó gyár a környezetvédelmi törvény előírásainak nem felel meg, ennek ellenére védőterületet nem alakított ki. Álláspontja szerint a nem vagyoni kártérítés összege nem eltűzött, figyelemmel a betegség jellegénél fogva elkerülhetetlen halál bekövetkezésére. Továbbá arra, hogy az élet értéke ugyan pénzben nem fejezhető ki, de a személyiségben bekövetkezett jogsérelem a 40.000.000 forintot nyilvánvalóan meghaladta. A felperes hivatkozott az időközben meghozott 5/2022. (IV. 14.) AB határozatban kifejtettekre.

[29] Az alperes az 5/2022. (IV. 14.) AB határozatban kifejtettek alapján nem tartotta fenn az állam kártérítési felelősségének kizártságára és a kezelőnek mint a tulajdonosi jogok gyakorlójának kizárólagos felelősségére vonatkozó érveit. Állította azonban, hogy az Alkotmánybíróság által megsemmisített jogerős bírósági határozatok alapját képező tényállás a perbelitől eltért. Aszerint ugyanis 1954. és 1979 között állami megrendelésre robbanóanyag felhasználásával robbanószerkezetek készültek az ingatlanon. A környezetszennyezésre vonatkozó panaszbejelentések ellenére az állami szervek semmilyen intézkedést nem tettek, és a gyártási tevékenység megszűnését követően az állami, illetve önkormányzati szervek hiányosan, szabálytalanul végezték el a környezeti kármentesítést. Ennek következtében robbantak fel 2010-ben a helyszínen megmaradt pikrinsavat tartalmazó anyagok, és tették az ingatlanon lévő társasházat lakhatatlanná. Ezzel szemben a perbeli esetben a technikai és a műszaki tudományok fejlődésével a kibocsátási határértékek folyamatosan csökkentek, a magyar szabályozás pedig az európai szabályozással összhangban nem tekintette veszélyeztetettnek a lakosságot az azbesztszál koncentrációval kapcsolatban. A perbeli időszakban működtetett munkavédelmi és munkaegészségügyi, továbbá környezetvédelmi szervezeti rendszer a kornak megfelelő műszaki fejlettségi szinten maximálisan biztosította a munkavállalók egészségének védelmét és a szabályok betartásának ellenőrzését. A alperes pedig a kiépített igazgatási szervein keresztül rendszeresen ellenőrizte a perbeli üzemet. Mindezekre tekintettel a jogi okozatosság hiányában nem felel, illetve a felelősség alól kimentette magát.

[30] Fellebbezés hiányában az ítélet keresetet elutasító rendelkezése a Pp. 228. § (4) bekezdése alapján első fokon jogerőre emelkedett. Ezért a Fővárosi Ítéltábla kizárólag az elsőfokú ítélet fellebbezett, az alperest fizetésre kötelező, valamint az elsőfokú perköltség viselésére vonatkozó rendelkezéseit bírálta felül.

[31] Egyik fél fellebbezése sem megalapozott.

[32] A perben a felperes személyes körülményeire vonatkozóan felmerült adatok, továbbá a lefolytatott orvosszakértői bizonyítás eredményeként a betegség lappangási idejére, illetve általános expozíciós időre nézve tehető megállapítások lehetővé tették az okozati

összefüggés kétségmentes megállapítását. Az alperes az előreláthatóság (jogi okozatosság) hiányának bizonyítása érdekében indítványozta további orvosszakértői bizonyítás lefolytatását. Az alperes kártérítési felelőssége szempontjából azonban a feltett kérdések megválaszolásának nem volt ügydöntő jelentősége, és a bizonyítás során nem merült fel olyan adat, ami az okozati összefüggés vonatkozásában tehető orvosszakértői megállapítások helyességét kétségessé tette volna. Mindezekre figyelemmel a Pp. 182. § (3) bekezdésének előfeltételei hiányoztak, ezért a Fővárosi Ítéltábla a jogvita elbírálásához további szakértői bizonyítás lefolytatását, illetve a Pp. 252. § (3) bekezdése alapján ennek érdekében az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését nem tartotta indokoltnak. A bizonyítási eljárással összefüggő eljárási szabálysértést sem észlelt, ezért az elsőfokú ítéletet a rendelkezésre álló adatok alapján érdemben bírálta felül.

[33] Az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg, a Fővárosi Ítéltábla a döntésével és annak indokaival is egyetértett. A fellebbezésekre figyelemmel a következőket emeli ki:

[34] A másodfokú eljárásban az 5/2022. (IV. 14.) AB határozatban foglaltakra figyelemmel az alperes már nem hivatkozott arra, hogy a kezelői jog a kártérítési felelősségét kizárja. Az Alkotmánybíróság ebben a határozatában kifejtette: a rendszerváltást megelőző időszakban az állami tulajdon dominanciája érvényesült, valamennyi jelentős gazdasági tevékenység folytatása vagy egy kizárólagos állami tulajdonban álló állami vállalat útján, vagy pedig az állam kifejezett engedélye alapján valósulhatott meg. Ennek megfelelően az állammal szemben egyaránt vizsgálható és vizsgálandó, hogy mind tulajdonosként, mind pedig közjogi szereplőként az akkor hatályos környezetvédelmi törvénynek, illetőleg a Polgári Törvénykönyv szerinti felelősségi alakzatnak megfelelően járt-e el. Még kivételesen sem értékelhető az állam mint tulajdonos javára, hogy az állam mint közjogi szereplő engedélyezte, illetőleg hivatalos tudomása ellenére mulasztásával eltűrte valamely állami tulajdonban álló ingatlanon a nyilvánvaló környezetszennyező tevékenységet akkor, amikor erre vonatkozóan már egyértelmű jogszabályi rendelkezések voltak hatályban.

[35] Az 1976. évi II. törvény egyértelműen rögzítette az állami szervek és vállalatok számára is az emberi környezet védelmét szolgáló szabályok megtartásának és megtartatásának kötelezettségét (3. §), továbbá ugyanezen törvény kifejezetten megteremtette a környezetszennyezésért való felelősség szabályait (46. §), visszaulva a Ptk. rendelkezéseire. Ez lehetővé tette az állam mint tulajdonos, illetőleg egyben az állam mint a közhatalom gyakorlója környezet védelmére vonatkozó szabályok betartására és betartására vonatkozó, jogszabályokban is kifejezetten nevesített kötelezettsége elmulasztása miatti felelősségének a vizsgálatát.

[36] A perben lefolytatott szakértői bizonyítási eredménye azt egyértelműen alátámasztotta, hogy a felperesi jogelőd mesothelioma megbetegedését azbeszt expozíció okozta, és hogy az 1992. előtt nem zárt gyártási technológiát alkalmazó állami vállalat környezetében élőként esetében az azbeszt belégzés kóroki szerepe fennállt.

[37] A lakókörnyezetben egészségkárosító módon végzett azbesztcement gyártás az Ekv. 38. § (1) bekezdése előírásának megsértését jelentette, és a Kúria végzése szerint az alperes azzal, hogy nem akadályozta meg, hogy az ingatlanát használó állami vállalat (az ingatlan kezelője) olyan légszennyezéssel járó üzemi tevékenységet folytasson, amely a szomszédos ingatlanok használóinak egészségét károsította, tulajdonosként a Ptk. 100. §-ából fakadó kötelezettségét megszegte. A felülbírálat Pp. 253. § (3) bekezdése szerinti korlátai között a Fővárosi Ítéltáblának az alperes fenti magatartása és a felperes kára közötti okozati összefüggés fennállása, és az alperes magatartása felróhatóságának a kérdésében kellett állást foglalnia, továbbá azt kellett vizsgálnia, hogy a felperesi jogelőd sérelmeinek kiegyensúlyozására alkalmas-e az elsőfokú bíróság által megállapítottnál alacsonyabb összegű nem vagyoni kártérítés.

[38] A Fővárosi Ítéltábla mindenekelőtt arra mutat rá, hogy a jogellenes magatartás és a kár között az okozati összefüggés minden olyan esetben fennáll, amikor a kérdéses ok – az általános életpaszttal szerint – alkalmas a károsító eredmény létrehozására. A releváns oksági kapcsolat fennállásához a károkozónak általánosságban, bármilyen kár bekövetkezésének a lehetőségét, és nem a bekövetkező kár mértékét kell előre látnia. Ebből következően fennáll az okozati összefüggés abban az esetben, amennyiben a tulajdonos az ingatlanán olyan tevékenység folytatását tűri el, amely a szomszédainak egészségkárosodást okozhat.

[39] Azt maga az alperes sem vitatta a perben, hogy a felperes jogelődjének halált eredményező megbetegedése és az alperes tulajdonában lévő ingatlanon folytatott, azbeszt felhasználásával járó tevékenység között ténybeli okozati összefüggés áll fenn – a kezelő tevékenysége során a légkörbe került azbeszt okozta a felperesi jogelőd megbetegedését. Abban az esetben, ha az alperes még azelőtt fellépett volna annak érdekében, hogy megszűnjön a kezelő tevékenységének emberi egészséget veszélyeztető jellege, hogy a felperes jogelődje belélegezte a megbetegedését okozó azbesztszálakat, a felperesi jogelőd nem betegedett volna meg. Erre figyelemmel a ténybeli okozati összefüggés fennáll az alperes Ptk. 100. §-ából eredő tulajdonosi kötelezettségeinek elmulasztása és a felperesek jogelődjének megbetegedése között is.

[40] Az elsőfokú bíróság a korabeli jogi szabályozás [17/1975. (VI. 14.) MT rendelet] helyes értékelése alapján állapította meg, hogy az alperes már 1975-ben tudta, hogy az azbeszt egészségkárosító hatású, tüdőrákot okozhat. Az azbesztnak kitett munkavállalók veszélyeztetettek, ezért munkavédelmi intézkedések szükségesek. Az azbesztszál koncentrációra vonatkozó előírásokból, határértékekből kitűnően tudta azt is, hogy a levegőbe kerülő azbeszt belégzéssel okozhat daganatos megbetegedést a munkavállalóknak. Ebből következően előre láthatta, hogy ha az azbesztet feldolgozó technológia nem kellően zárt, a munkafolyamatok, védőrendszerek korszerűtlenek, a levegőbe kiporzással kerülő azbesztszálak veszélyeztetik a munkavállalók egészségét. Az alperes nem feltételezhette alappal azt, hogy az üzemen belül a légkörbe került azbeszt az üzem területén marad. Az egészségkárosodás mechanizmusa alapján az egészségügyi határértékektől függetlenül

számolnia kellett az alperesnek azzal is, hogy a zárt technológia, megfelelő védőberendezések hiányában a levegőbe szükségtelenül kikerülő azbesztpor kijuthat az üzem területén kívülre is. Emiatt az alperesnek előre kellett látnia azt, hogy a légkörbe került azbesztport és azbesztszálakat nemcsak a munkavállalók, hanem a gyár környezetében élők is belélegezhetik, ami nekik is megbetegedést okozhat. Előre kellett látnia azt is, hogy a légkörbe került azbeszt mindaddig veszélyt jelent az üzem közelében élők egészségére, amíg meg nem teszi az emberi egészséget veszélyeztető tevékenység megszüntetéséhez szükséges azokat a tulajdonosi intézkedéseket, amelyekre a Ptk. 100. §-a alapján köteles. Erre figyelemmel a jogi okozatosság is megállapítható mind a kezelő tevékenysége, mind az alperes tulajdonosi kötelezettségeinek elmulasztása miatt.

[41] A műszaki szakértő véleménye alapján az elsőfokú bíróság azt is helyesen állapította meg, hogy az érintett időszakban az alperes előtt ismertté váltak a gyár működésének hiányosságai, és azok a lehetséges műszaki megoldások, amelyekkel az azbesztszálak üzemén kívül kerülése megakadályozható, vagy a kiporzás mértéke csökkenthető lett volna. Ehhez képest az alperest terhelte annak bizonyítása, hogy minden, az adott helyzetben általában elvárhatót megtett annak érdekében, hogy a gyár környezetében élők egészségét megóvja. A Fővárosi Ítéltábla ezzel kapcsolatban utal arra, hogy az 1977. évi VI. törvény alapján az államnak az alapító útján gyakorolható, tulajdonosi ellenőrzésre, illetve a vállalat megszüntetésére feljogosító tulajdonosi jogosítványai voltak; az állami tulajdonban álló ingatlanok kezeléséről szóló 9/1969 (II.9.) Korm. rendelet korabeli rendelkezései [5. § (1) bekezdés b) pont, 14. §], majd a földről szóló 1987. évi I. törvény korabeli rendelkezései [Ftv. 11., 18. § (1) bekezdés c) pont] alapján az állam az alapító útján a kezelői jogot visszavonhatta, azaz volt cselekvési lehetősége a régi Ptk. 100. §-át sértő, az egészséget veszélyeztető, környezetszennyező tevékenység megszüntetése érdekében. A Fővárosi Ítéltábla megítélése szerint ezért az adott helyzetben általában elvárható volt az alperestől, hogy az ingatlant kezelő állami vállalat környezetszennyező tevékenységével kapcsolatban mint tulajdonos a rendelkezésre álló tulajdonosi eszközökkel éljen: kísérje figyelemmel a veszélyes anyagot feldolgozó kezelő által folytatott ipari tevékenységet (tulajdonosi ellenőrzés), hívja fel a kezelőt a tevékenysége környezetszennyező jellegének megszüntetésére, a felhívás eredménytelensége esetén pedig a kezelői jogot vonja meg. Tulajdonosként az alperes semmilyen intézkedést nem tett a releváns időszakban annak ellenére, hogy rendelkezett azokkal az ismeretekkel, amelyek szükségessé tették volna a tulajdonosi közbeavatkozást. Tulajdonosi intézkedés hiányában önmagában a megfelelő munka- és környezetvédelmi intézményrendszer működtetésére hivatkozással a felelősség alól az alperes nem mentesülhetett. Az európai szabályozástól függetlenül a kár bekövetkezésének a lehetőségét az államnak előre kellett látnia, ezért felróhatóságának hiánya azon az alapon sem volt megállapítható, hogy a magyar jogszabályi környezet az EGK szabályokkal megegyezett, vagy annál szigorúbb volt.

[42] Mindezekre tekintettel az elsőfokú bíróság helytállóan állapította meg, hogy a Ptk. 339. § (1) bekezdése alapján az alperes felel a felperes jogelődjének okozott károkért.

[43] A felperesi jogelődnek a Ptk. 75. § (1) bekezdése és 76. §-a által védett testi épséghez, egészséghez fűződő joga sérült, és a Ptk. 1978. március 1-jétől hatályos szabályai lehetővé tették a károsult számára nem vagyoni kártérítés megítélését. A nem vagyoni

kártérítés legfőbb funkciója a kompenzáció, az elveszített életlehetőségek, az elszenvedett testi-lelki sérelmek kiegyensúlyozására alkalmas másnemű előny nyújtása. Mértékének megállapítása során ezért az eset egyedi körülményeiből kellett kiindulni, melyhez képest a más kártérítési ügyekben hozott ítéletekkel megállapított kártérítéseknek – a teljes ténybeli azonosság hiányában – a konkrét kárigény elbírálása során csupán orientáló szerepe lehet. Az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy melyek voltak a felperesi jogelőd esetében a nem vagyoni hátrányt jelentő körülmények, és az elszenvedett sérelmeihez képest a Pp. 206. § (1) és (3) bekezdésének megfelelő okszerű mérlegelés eredményeként határozta meg az ítéletkori ár- és értékviszonyok alapján a sérelmek kiegyensúlyozására alkalmas pénzbeli kártérítés összegét. A Fővárosi Ítéltábla azt emeli ki, hogy a felperes jogelődje a születéskor várható élettartamánál fiatalabban, 54 évesen hunyt el. Betegsége testi-lelki szenvedéssel járt, és a 2011-től kezdődően jelentkező tünetek visszatérően a kezelését tették szükségessé. Életének utolsó, mintegy másfél évét pedig azzal a tudattal kellett leélnie, hogy betegsége a kezelése ellenére mindenképpen a halálához vezet. Mindezekre tekintettel az Ítéltábla az elsőfokú bíróság által megállapított nem vagyoni kártérítés mértékének a leszállítására nem látott lehetőséget.

[44] A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú ítélet perköltségre vonatkozó rendelkezését is helyesnek találta. Az elsőfokú bíróság a megítélt 40.000.000 forint nem vagyoni kártérítéshez képest a követelt 100.000.000 forintot helyesen tekintette oly mértékben eltúlzottnak, ami a Pp. 81. § (2) bekezdése szabályának alkalmazását kizárta. A pernyertessége-pervesztessége aránya között pedig nem volt olyan különbség, ami az előlegezett költségek összegét is figyelembe véve a Pp. 81. § (1) bekezdésének második fordulata helyett az első fordulat alkalmazását indokolta volna.

[45] A kifejtettekre tekintettel a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta, és a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján a felperes áfát tartalmazó ügyvédi munkadíjából álló másodfokú perköltségének megfizetésére kötelezte az alperest. Az alperes Itv. 5. § (1) bekezdés a) pontja folytán fennálló személyes illetékmentességére tekintettel pedig az alperes általa le nem rótt fellebbezési illeték viseléséről a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (1) bekezdése és 14. §-a alapján határozott.

Budapest, 2022. június 14.

dr. Lente Sándor s.k.
s.k.

dr. Csóka István s.k.

dr. Istenes Attila

a tanács elnöke

előadó bíró

bíró